

KVALITETSDEKLARATION

Arrendepreiser på jordbruksmark 2016 (JO 1003)

Ämnes- och statistikområde

Prisutvecklingen i jordbruket

Referenstid

2015–2016

Produktkod

JO 1003

Statistikens kvalitet.....	3
1 Relevans.....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov.....	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov.....	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population.....	4
1.2.2 Variabler.....	4
1.2.3 Statistiska mått.....	5
1.2.4 Redovisningsgrupper.....	5
1.2.5 Referentstider.....	5
2 Tillförlitlighet.....	5
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	5
2.2 Osäkerhetskällor.....	5
2.2.1 Urval.....	6
2.2.2 Ramtäckning.....	6
2.2.3 Mätning.....	6
2.2.4 Bortfall.....	7
2.2.5 Bearbetning.....	7
2.2.6 Modellantaganden.....	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	8
3 Aktualitet och punktlighet.....	8
3.1 Framställningstid.....	8
3.2 Frekvens.....	8
3.3 Punktlighet.....	8
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	8
4.1 Tillgång till statistiken.....	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	8
4.3 Presentation.....	8
4.4 Dokumentation.....	9
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9
5.1 Jämförbarhet över tid.....	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	9
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt.....	9
5.4 Numerisk överensstämmelse.....	9
Allmänna uppgifter.....	9
A SOS-klassificering.....	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	10
C Bevarande och gallring.....	10
D Uppgiftsskyldighet.....	10
E EU-reglering och internationell rapportering.....	10
F Historik.....	10
G Kontaktuppgifter.....	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

I samband med EU-medlemskapet önskade Eurostat statistik avseende bland annat arrendepriiser på jordbruksmark. Sådan statistik togs tidigare inte fram i Sverige på regelbunden basis. Denna statistik används av Eurostat för att belysa prisutvecklingen i de olika medlemsländerna. DG Agri använder det för att analysera effekterna av olika politiska beslut, till exempel förändringar i stöden, men även för andra ekonomiska analyser.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Av Eurostat: Se ovan.

Departement, studenter och forskare, advokater med flera använder statistiken för vissa ekonomiska kalkyler, forskning och utredningar, som underlag i samband med bedömningar om utvecklingen inom det svenska jordbruket etc. Vidare används statistiken av markägare och blivande arrendatorer vid nytecknande av avtal. Men även av markägare och arrendatorer när befintliga avtal ska skrivas om.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken avser att belysa prisnivån och prisutvecklingen av arrendepriiser för jordbruksmark i Sverige. Priser både inklusive och exklusive så kallade gratisarrenden. Gratisarrenden är som det låter ett arrendavtal som arrendatorn inte betalar något för. Oftast beror detta på att markägaren är nöjd över att marken bara hålls efter. Det presenteras även siffror över antalet arrendavtal varje arrendator har i snitt, hur stor andel av avtalen som är gratisarrenden och hur stor del som är skriftliga avtal (från år 2008).

Då EU kräver att priserna enbart ska belysa "rena" markarrenden, det vill säga där inget annat såsom till exempel byggnader eller stödrätter ingår i arrendavtalet, så presenteras även en del andra variabler i det Statistiska meddelandet. Variabler såsom arrendepriiser exkluderade från avtal där annat än mark ingår men även hur stor andel av avtalen som innehåller mer än bara mark fördelat på stödrätter, byggnader och maskiner för jordbruksverksamhet och övrigt (till exempel bostadsbyggnad).

Vi presenterar också hur många arrendatorer det finns i Sverige, hur stora arealer som arrenderas totalt samt ett snitt på arrenderad areal per arrendator.

Alla uppgifter presenteras indelat efter EU:s regionindelning NUTS2 som är grupper om län men även indelat enligt Jordbruksverkets indelning av Sverige i produktionsområden (PO8) där Sverige är indelat i åtta regioner utefter bland annat hur bra jorden är att bruka, det vill säga mätt efter avkastningsvolym.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen i denna undersökning består av all arrenderad mark i Sverige som finns i Jordbruksverkets lantbruksregister. För att ingå i Jordbruksverkets lantbruksregister ska man leva upp till något av följande kriterier:

- bruka mer än 2,0 ha åkermark, eller
- bruka minst 5,0 ha jordbruksmark (åkermark + betesmark), eller
- inneha djurbesättningar på - minst 10 nötkreatur eller 10 suggor eller 50 svin eller 20 får och lamm eller 1 000 fjäderfä, eller
- bedriva yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

Uppgifterna om arrenderade arealer hämtas från Strukturundersökningen (FSS) som genomförs ungefär vart tredje år där Jordbruksverket hämtar in uppgifter från alla dessa jordbruksföretag i Sverige.

Målobjekten är de jordbruksföretag som finns i lantbruksregistret som arrenderar mark.

Ramen till denna undersökning kom att bestå av ett preliminärt lantbruksregister avseende 2016 där uppgifter om arrenderade arealer finns från Strukturundersökningen 2016. Ramen är därefter kompletterad med företag som, vid tidpunkten för utskicket för arrendeprisundersökningen, inte än hade svarat på Strukturundersökningen men som arrenderade mark enligt Strukturundersökning 2013 och fanns med i lantbruksregistret 2015. Ramens storlek blev 23 532 st. Ca 21 700 st av dessa fanns i det preliminära lantbruksregistret för 2016. Övriga ca 1 800 st kommer således från lantbruksregistret 2015.

1.2.2 Variabler

Alla arrendeavtal innehållande åkermark och/eller betesmark ligger till grund för beräkningarna.

Genomsnittliga priser per hektar presenteras för följande variabler:

- Jordbruksmark (åkermark och/eller betesmark) inklusive gratisarrenden
- Jordbruksmark (åkermark och/eller betesmark) exklusive gratisarrenden
- Åkermark inklusive gratisarrenden
- Betesmark inklusive gratisarrenden (enbart riksnivå)
- Jordbruksmark inklusive gratisarrenden men exklusive annat än mark som påverkar priset såsom byggnader, maskiner eller stödrätter

Följande variabler kommer också att presenteras:

- Genomsnittligt antal arrendeavtal per arrendator
- Andel gratisarrenden
- Andel skriftliga arrenden (från år 2008)
- Andel arrenden som innehåller mer än bara mark respektive bara innehåller mark
- Totalt arrenderad areal i Sverige

- Totalt antal arrendatorer i lantbruksregistret
- Genomsnittligt arrenderad areal per arrendator

1.2.3 Statistiska mått

- Viktade aritmetiska medelvärden
- Medelfel i procent
- Viktade andelar
- Antal hektar arrenderad jordbruksmark
- Antal arrendatorer

1.2.4 Redovisningsgrupper

Uppgifter redovisas för

- Riket totalt
- Produktionsområden (PO8)
- NUTS 2 (med viss modifiering, se nedan)

Då detta är en urvalsundersökning så krävs det att beräkningsunderlaget blir tillräckligt stort för de olika geografiska områdena man undersöker. Detta för att få så stor säkerhet som möjligt i skattningarna. För NUTS2 har vi därför valt att slå ihop region Stockholm med Östra Mellansverige samt lägga ihop Nedre och Övre Norrland och kalla det Norra Sverige. Det beror på att Stockholm är ett förhållandevis litet NUTS2 område till ytan och att det finns förhållandevis få arrendatorer i regionen för att inkomna svar ska utgöra tillräckligt stort underlag för tillförlitliga beräkningar. För Nedre Norrland och Övre Norrland beror det på kombinationen av två saker. Dels att svarsfrekvensen är lite lägre än för övriga Sverige och dels att variansen i priserna är högre eftersom det är vanligare med gratisarrenden i norra Sverige. Genom att slå ihop dessa regioner kan vi åtminstone på NUTS2-nivå redovisa priser där medelfelet understiger 35 %, som är den generella övre gräns för hur osäker siffran får vara för att den ska publiceras.

1.2.5 Referenstider

Kalenderåren 2015–2016.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

2.2 Osäkerhetskällor

Osäkerhet från sannolikhetsurval samt under- och övertäckning. Det finns även en risk att arrendeavtal där avgiften har angetts per hektar istället för total arrendeavgift, som efterfrågas, passerar de olika kontroller som görs. Likväl kan det gälla arrenden där man råkat skriva i till exempel en nolla för

mycket på arrendeavgiften. Den viktigaste osäkerhetskällan är det statistiska urvalsfelet.

2.2.1 Urval

Stratifierat sannolikhetsurval dras ur den ram som består av ett preliminärt lantbruksregister avseende 2016 där uppgifter om arrenderade arealer finns från Strukturundersökningen 2016. När ramen sammanställdes för denna undersökning var inte lantbruksregistret för år 2016 klart. Detta beror på att insamlingen för Strukturundersökningen slutar först kring årsskiftet vilket är 2-3 månader efter utskicket till arrendeprisundersökningen. På grund av att lantbruksregistret avseende 2016 inte är fullständigt kompletteras ramen med företag som, vid tidpunkten för utskicket för arrendeprisundersökningen, inte hade svarat på Strukturundersökningen men som arrenderade mark enligt Strukturundersökningen 2013 och fanns med i lantbruksregistret 2015. Därtill bör nämnas att alla de kontroller som vi gör på insamlat material i Strukturundersökningen vid tidpunkten för utskicket inte heller är gjorda.

Populationen har inför urvalsdragningen stratifierats efter storlek på företagets totala arrenderade jordbruksmarksareal samt efter en regional indelning. Fyra storleksklasser och åtta regioner (produktionsområden) har använts. Totalt har alltså 32 strata skapats. Urvalsstorleken i vart och ett av dessa stratum har bestämts med så kallad optimal allokering (Neyman) med avseende på arrenderad jordbruksmarksareal. Detta eftersom det tycks finnas ett samband mellan arealstorleken på arrendeavtalet och priset per hektar. Urvalsstorleken är 1 800 st.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen för arrendeprisundersökningen 2015-2016 beskrivs i punkt 2.2.1 ovan.

Undertäckning finns i den bemärkelsen att företag som arrenderar mark svarar på Strukturundersökningen först efter utskicket till arrendeprisundersökningen och vi missar därmed att få med dessa i ramen. Övertäckning kan bestå i att företag svarat fel i Strukturundersökningen och man arrenderar ingen mark. Övertäckningen kan också bestå av de företag som ännu inte svarat än på Strukturundersökning 2016 där vi hämtat uppgifter om arrenderade arealer från Strukturundersökning 2013 men som inte arrenderar längre.

I denna undersökning var det ca 2 % (25 st) av de inkomna svaren där uppgiftslämnare uppgav att de inte arrenderar längre eller har upphört med sitt jordbruk.

2.2.3 Mätning

Uppgiftslämnarfel kan förekomma. Vid påkomna tveksamheter kontaktas uppgiftslämnaren för verifiering av uppgifterna.

2.2.4 Bortfall

Undersökningens svarsfrekvens var 76 % vilket motsvarar 1 370 st inkomna svar. Det vill säga svarsbortfallet var 24 %. Av de inkomna svaren var det ca 10 procentenheter (185 st) som uppgav att de inte ville delta i undersökningen, vilket är en mindre andel än föregående arrendeprisundersökning. Då även svarsfrekvensen var högre denna gång så blev beräkningsunderlaget lite större jämfört med föregående undersökning.

För ungefär 15 % av de inkomna svaren fanns det partiellt bortfall. Det vill säga att man svarat på minst en fråga men missat svara på minst en av de övriga frågorna.

Ingen bortfallsstudie har genomförts för denna undersökning men vi har inga indikationer som skulle tyda på att det skulle finnas någon systematisk skillnad bland de som svarar och de som vill delta i undersökningen.

Inför undersökningen avseende år 2011–2012 effektiviserades stratifieringen till att genomföras med regionindelningen produktionsområden jämfört med tidigare år då vi använt EU-indelningen NUTS2. Detta för att priserna harmoniserar bättre inom produktionsområdena. Detta har vägt upp det ökade bortfallet så skattningarnas osäkerhet ligger ändå i nivå med undersökningarna gjorda tidigare år.

2.2.5 Bearbetning

Uppgiftslämnaren kan lämna uppgifter via internet, skicka in enkäten med post, mejla in svaret eller ringa in sina svar. De, via post inskickade enkäterna, skannas och verifieras var och en innan de kommer in i databasen. De icke-svarande respondenterna som vi ringer upp i slutskedet för att höja svarsfrekvensen får sina svar direkt inmatade i systemet, som om de hade svarat via internet. På enkäten finns även några rutor där vi (Jordbruksverket) kan göra noteringar på inkomna enkäter. I dessa rutor sätts en kod för bättre och snabbare hantering samt spårbarhet. Till exempel de vi ringde till kodades på ett sätt, de som ringde in sina uppgifter kodades på ett annat sätt, de som uppgett viktigt information under "Övriga upplysningar", de som vägrar o.s.v.

Det sker både manuella och maskinella kontroller på inkomna uppgifter för att hitta outliers och andra konstigheter. Kontroller görs på bland annat låga/höga kronor per hektar, högt antal arrendeavtal, fyllt i totalt arrenderad areal i antal arrendeavtal, konstiga differenser mellan avgifterna/antal arrenden de båda åren, stora differenser mellan uppgiven arrenderad areal och den information vi har i det preliminära lantbruksregistret avseende år 2016.

2.2.6 Modellantaganden

Alla priser viktas med hjälp av arrenderade arealer enligt senaste Strukturundersökning. Arrenderade arealer enligt Strukturundersökning 2013

har använts för denna undersökning då alla uppgifter enligt FSS2016 inte fanns klara till dessa beräkningar.

När vi viktar priserna som avser arrendepriser exklusive gratisarrenden måste vi på något sätt skatta andelen arealer som arrenderas som gratisarrenden och exkludera dessa. Vi skattar denna andel, per region, genom att ta den totala arealen med avgift som uppges i alla arrenden i regionen och dividerar med total areal inklusive gratisarrenden som uppgetts för regionen.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Ingen preliminär statistik tas fram för denna undersökning.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Ca 2 månader efter att insamlingen avslutats.

3.2 Frekvens

Undersökningen genomförs vartannat år och arrendepriser för två år efterfrågas då. Publicering sker därmed vartannat år för arrendepriser.

3.3 Punktlighet

-

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras i Statistiska meddelandet, JO 39 SM 1701, på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik samt på SCB:s webbplats www.scb.se. Uppgifterna finns även tillgängliga i Jordbruksverkets statistikdatabas. I samband med publiceringen går även ett pressmeddelande ut.

Eurostat publicerar statistik för medlemsländerna i sin meddelandeserie "Statistics in Focus" och i publikationerna "Agricultural statistics - Quarterly bulletin". Priserna finns även i Eurostats databas för åren fram till och med 2009. Därefter har en ny gemensam metodologi tagits fram av EU och medlemsländerna för att bättre harmonisera denna statistik och därmed öka jämförbarheten. Dock har man inte kommit igång med publiceringen av dessa priser i Eurostats databas men de kommer att göra så inom kort.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För forskarändamål kan man få ta del av aidentifierad mikrodata efter sekretessprövning.

4.3 Presentation

Beskrivning av undersökningsmetod samt redovisning av resultat i text, tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen. Det finns även en så kallad *Fördjupad dokumentation av statistiken*. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under "Mer information" där publikationen ligger på statistiksidorna.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten bedöms som god för alla åren denna undersökning genomförts.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Denna statistik är inte helt jämförbar med motsvarande statistik för andra EU-länder fram till och med år 2009 eftersom olika definitioner och metoder har använts i de olika länderna. Dock har en ny gemensam metodologi för att ta fram mark- och arrendepriser tagits fram av Eurostat i samarbete med medlemsländerna. Detta för att få en bättre harmonisering av denna prisstatistik mellan länderna och därmed ökad användning vilket innebär att jämförbarheten från och med år 2010 är avsevärt förbättrad. Olika valutakurser bidrar till svårigheter vid jämförbarhet både inom och mellan länder om man tittar på statistik från Eurostats databas.

En skillnad i hur vi på nationell nivå tar fram arrendepriserna jämfört med Eurostats metodologi är att priserna till EU ska bygga helt och hållet på de arrenden där inget annat än marken ingår i arrendeavgiften. Det vill säga att eventuella stödrätter, byggnader, maskiner etc. ska vara exkluderade ur det genomsnittliga pris vi skickar till EU. Priser enligt denna nya metodologi ska levereras till Eurostat med början avseende 2010 års mark och arrendepriser. Sverige har redan sen tidigare försökt rensa dessa översända priser till EU från arrenden där byggnader ingått och nu utökat det till att även exkludera arrenden där stödrätter, maskiner etc. ingår. Därför skiljer sig de priser som finns i Eurostats databas med dem vi publicerar nationellt.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

-

5.4 Numerisk överensstämmelse

-

Allmänna uppgifter

A SOS-klassificering

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgifts-lagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är ansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet. Enligt 19 § lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik faller inte under någon EU-reglering. Medlemsländerna beräknar och översänder siffror inom området "Agricultural Land Prices and Rents" till Eurostat enligt informella överenskommelser.

F Historik

I samband med EU-medlemskapet önskade Eurostat statistik avseende bland annat arrendepriiser på jordbruksmark. Sådan statistik togs tidigare inte fram i Sverige på regelbunden basis.

G Kontaktuppgifter

<i>Statistikansvarig myndighet</i>	Statens Jordbruksverk
<i>Kontaktinformation</i>	Statistikproducent: Jimmie Enhäll
<i>E-post</i>	fornamn.efternamn@jordbruksverket.se
<i>Telefon</i>	036-15 63 42